

به نام خدا

فجر از مدرسه

ساختارها، نظریه‌ها و رویکردهای درمانی

ترجمه:

دکتر حسن توننده‌جانی

مهدیه کاویسی

سرشناسه : هاینه، داوید/ Heyne, David

عنوان : فرار از مدرسه ساختارها، نظریه‌ها و رویکردهای درمانی/

[داوید هاینه، استفانی رالینگز]

نام پدیدآور : حسن توزنده‌جانی، مهدیه کاویی

مشخصات نشر : تهران: گیوا، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۱۵۱ ص.

شابک : ۱۰۰۰۰۰ ریال ۵-۹۲-۸۴۰۸-۶۰۰-۹۷۸ :

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : School refusal عنوان اصلی:

شناسه افزوده : توزنده‌جانی، حسن، ۱۳۴۴ - مترجم

شناسه افزوده : کاویی، مهدیه، ۱۳۶۳ - مترجم

ده بندی کنگره : ۱۳۹۵ ۴۵۲ م/ RG ۵۰۶

رده بندی دیویی : ۶۱۸/۹۲۸۵۲۲

شابک کتابخانه ملی : ۴۲۷۱۷۷۹

نام کتاب: فرار از مدرسه

ترجمه: دکتر حسن توزنده‌جانی، مهدیه کاویی

ویراستار: حجت انجیدنی

ناشر: انتشارات بین المللی گیوا

مدیر اجرایی: محمدصدیق سپهری‌نیا

حروفچینی: محمد حصارى

طراح جلد و صفحه آرایی: آزیتا گوهری

نوبت چاپ : اول

شمارگان : ۱۰۰۰

چاپ: ۱۳۹۵

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۵-۹۲-۸۴۰۸-۶۰۰-۹۷۸

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه و کلیات
۱۱	فرار از مدرسه
۱۱	اهداف
۱۲	اهداف رفتاری
۱۲	مدرسه‌گریزی و سایر انواع غیبت‌های آموزشی
۱۶	سبب شناسی مدرسه‌گریزی
۱۹	همه گیرشناسی گریز از مدرسه
	بخش اول: ارزیابی فرار از مدرسه
۲۶	مصاحبه بالینی
۲۶	مصاحبه با کودک
۲۷	مصاحبه با والدین
۲۹	مصاحبه مدرسه
۳۰	مصاحبه تشخیصی
۳۱	مقیاس‌های خودسنجی

- ۳۱..... شاخص ترس
- ۳۲..... برنامه زمینه یابی ترس در کودکان - II
- ۳۳..... مقیاس تجدید نظر شده اضطراب آشکار کودکان
- ۳۳..... پرسشنامه افسردگی کودکان
- ۳۴..... پرسشنامه خود-کارآمدی در محیط مدرسه
- ۳۵..... ارزشیابی خود-گویی ها
- ۳۷..... تجزیه و تحلیل کاربردی
- ۴۰..... منابع حمایتی نه واسطه مراقب تکمیل می شود
- ۴۰..... فهرست ابزار کسب
- ۴۱..... ارزشیابی مراقب-گویی ها
- ۴۲..... فرم گزارش معلم
- ۴۳..... به کار بستن یافته های ارزیابی

بخش دوم: ملاحظات کلی درباره برنامه مداخله

- ۴۵..... ملاحظات کلی درباره برنامه مداخله

بخش سوم: برنامه های مداخله برای کودکان

- ۵۵..... کم سن و سال
- ۵۷..... آموزش آرامسازی عضلانی
- ۶۰..... شناخت درمانی
- ۶۹..... مهارت های متناسب با سن
- ۷۰..... حل مسأله
- ۷۲..... افزایش توانایی های اجتماعی
- ۷۶..... مواجهه
- ۸۰..... بازگشت تدریجی یا ناگهانی به مدرسه
- ۸۴..... تسهیل فرایند انجام کار
- ۸۷..... آخرین جلسه درمان

بخش چهارم: برنامه‌های مداخله برای والدین

۹۱.....	مرور کلی.....
۹۴.....	ملاحظات مقدماتی.....
۹۵.....	اطمینان از شرایط مدرسه فعلی کودک.....
۹۶.....	بررسی سلامت جسمانی کودک.....
۹۷.....	راهنمایی برای تسهیل حضور کودک در مدرسه.....
۹۸.....	به حداقل رساندن منافع ثانویه.....
۹۹.....	تعیین فعال‌ها و تکلیف روزانه سبک در منزل.....
۱۰۰.....	تصریح تاریخ و فرایند روست به مدرسه.....
۱۰۱.....	ارایه دستور العمل.....
۱۰۵.....	بی‌اعتنایی عمدی.....
۱۰۷.....	مشایعت کودک تا مدرسه.....
۱۱۰.....	الگوسازی اعتماد به نفس.....
۱۱۲.....	برخورد با فرار از مدرسه.....
۱۱۳.....	تقویت مثبت.....
۱۱۵.....	تسهیل فرایند مداخله.....
۱۱۵.....	بازسازی شناختی.....
۱۱۷.....	الگوسازی تمرین و بازخورد.....
۱۲۰.....	کودک بسیار مضطرب.....
۱۲۱.....	حمایت از والدین.....

بخش پنجم: مداخله در سطح مدرسه

۱۲۵.....	مرور کلی.....
۱۲۵.....	راهنمایی‌های مدیریت و کنترل مدرسه‌گریزی.....
۱۲۵.....	قبل از ورود به مدرسه.....
۱۲۶.....	لحظه ورود به مدرسه.....

۱۲۷..... معارفه مجدد در کلاس

۱۲۸..... برخورد با مقاومت کودک

۱۳۰..... تسهیل فرایند مداخله

بخش ششم: نتیجه گیری از مطالب

۱۳۳..... نتیجه گیری از مطالب

www.ketab.ir

مقدمه مترجمان

معمولاً فهرست ترس‌های ممکن حد و مرزی ندارد و از یک فرد تا فردی دیگر متفاوت است. ترس از رفتن به مدرسه و یا امتناع از رفتن به مدرسه از جمله ترس‌هایی است که هم از لحاظ تعداد افراد مبتلا و هم از لحاظ تأثیر سوء بالقوه آن روی رفتار کودک از دیگر ترس‌ها مهم‌تر می‌باشد. بنابراین، باید توجه داشت که در همه کودکانی که از رفتن به مدرسه امتناع می‌کنند دچار ترس از مدرسه نیستند.

برخی از کودکان به این دلیل از رفتن به مدرسه امتناع می‌کنند که فعالیت‌های دیگر برای آن‌ها تقریباً ناپسندیده است. این قبیل کودکان معمولاً به عنوان فراری یا بیزار از مدرسه تلقی می‌شوند. کودکان دیگر ممکن است نه به خاطر ترس از مدرسه، بلکه به علت ترس از ترک خانه از رفتن به مدرسه امتناع کنند. این قبیل کودکان معمولاً دچار اضطراب جدایی هستند.

هراس از مدرسه معمولاً با ترس شدید از رفتن به مدرسه مشخص می‌گردد. کودکان مبتلا به این مشکل از ترس و نگرانی مبهمی در باره احتمال ابتلای یک سانحه یا مصیبت صحبت می‌کنند و غالباً از ناراحتی‌های بدنی مانند سردرد، دل‌درد، یا دل‌به‌هم‌خوردگی شکایت می‌کنند. هم‌چنین، ترس خود را از موارد دیگری نظیر تاریکی و تنهایی نیز ابراز می‌کنند.

تقریباً همه کودکان به دلایل مختلف گاهی از رفتن به مدرسه اکراه دارند.

اما ترس از مدرسه به احتمال قوی یک رفتار چند علتی است و والدین باید نسبت به این مسأله حساس باشند. امتناع از رفتن به مدرسه سبب اجتناب از شرایط و موقعیت‌های ترس‌آور و ناراحت‌کننده می‌شود، و ماندن در خانه و موصیبات تقویت‌کننده ناشی از آن باعث تقویت بیشتر رفتار اجتنابی می‌گردد، و این مربیان و مسئولان مدرسه باید بلافاصله نسبت به تغییر این رفتار اقدام نمایند.

با گذشت زمان، دانش روان‌شناسی در ارتباط با رفتارهای غیبت از مدرسه یا امتناع از رفتن به مدرسه وسعت و عمق بیشتری یافته است. به کارگیری روش‌های جدید درمانی، شناخت ابعاد مختلف این رفتار کودکان، شناخت تأثیرات محیطی در آمیخته با تکاملش پیشرفته و صنعتی امروز و واکنش‌های پیچیده کودکان امروزی با رویدادهای پرامون خود باعث شده است تا متخصصان علوم روان‌شناختی (به ویژه، رفتار درمانی) برای مواجهه با مقتضیات روز و تخصصی نمودن حیطه‌های محیطی خود، عمق و غنای بیشتر از پیش این شاخه بیفزایند. بنابراین، شناخت انواع ترس از مدرسه و امتناع کودکان از رفتن به مدرسه از اهمیت بسیار ویژه‌ای برخوردار شده است.

این مجموعه آموزشی، راهنمای عملی مناسبی برای روان‌شناسان، مشاوران، مددکاران اجتماعی و سایر متخصصان و علاقه‌مندانی است که با کودکان، نوجوانان و خانواده‌های آنها کار می‌کنند. این کتاب برای ارزشیابی و درمان

درمانجویان متقاضی کمک‌ها و خدمات روان‌شناسی و هم چنین طرح‌ریزی برنامه‌های آموزشی و درمانی تدوین شده است.

آشنایی با شیوه‌های مختلف پیشگیرانه، ویژگی‌ها و رویکردهای درمانی که در این کتاب توصیف شده‌اند، می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری و کنترل ترس و یا افساد از رفتن به مدرسه در کودکان و نوجوانان داشته باشد. از این رو، ما مطالعه این کتاب را به والدین، مربیان، معلمان، کودکان و نوجوانان، روان‌شناسان، مشاوران، مددکاران اجتماعی، روان‌پزشکان و کلیه کسانی که در رابطه با آموزش و تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان فعالیت دارند و عموم مردم جامعه توصیه می‌کنیم.

این کتاب به همت والای جناب آقای دکتر مسعود سعیدی (روان‌شناس بالینی و عضو رسمی انجمن روان‌شناسی نوسر آنجلس آمریکا و انجمن مشاوره خانواده کانادا) به چاپ رسیده است. لازم به ذکر می‌دانم که در این جا از علاقه مندی و حمایت بی‌شائبه ایشان در تدوین و چاپ این کتاب سپاسگزاری کنم. موفقیت و بهروزی ایشان را در تمامی مراحل زندگی آرزومندم. در پایان از کلیه دوستان و همکارانی که ما را در این مهم یاری نمودند سپاسگزاری می‌کنیم.

دکتر حسن توزنده‌جانی

مهدیه کاوی